

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»  
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РАДА НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ**

**Кульчак Л.С., Шпілярович В.В.**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
ЩОДО РОЗРОБКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ  
У ПРОЦЕСІ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ  
У НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ЮРИДИЧНОМУ ІНСТИТУТІ**

**Івано-Франківськ, 2020**

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту (Протокол № 4 від «25» травня 2020 року)

Кульчак Л. С., Шпілярович В. В. Щодо розробки та використання тестових завдань у процесі поточного та підсумкового контролю знань здобувачів у навчально-наукового юридичному інституті : методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут, 2020. 17 с.

Методичні рекомендації щодо розробки та використання тестових завдань у процесі поточного та підсумкового контролю знань здобувачів у навчально-науковому юридичному інституті визначено значущість тестування як одного з немалоефективних інструментів в сучасному навчальному процесі, надані нормативні вимоги та практичні поради щодо використання тестових завдань в процесі контролю навчальних досягнень здобувачів. Наводяться основні терміни і поняття, рівні тестових завдань та вимоги до їх розробки.

Методичні рекомендації призначені для надання практичної допомоги професорсько-викладацькому складу навчально-наукового юридичного інституту з метою забезпечення належного проведення поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

## **ЗМІСТ**

|                                                                                                                                                   |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ПЕРЕДМОВА.....</b>                                                                                                                             | <b>4</b>  |
| <b>Розділ I ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОД (СПОСІБ) ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ У ПРОЦЕСІ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....</b> | <b>5</b>  |
| 1.1 Поняття та мета тестування.....                                                                                                               | 5         |
| 1.2 Види тестування.....                                                                                                                          | 5         |
| 1.3 Тести як інструмент вимірювання знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти та критерії їх якості.....                                     | 6         |
| <b>Розділ II ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ТЕСТУ.....</b>                                                                                  | <b>8</b>  |
| 2.1 Поняття та структура тестових завдань.....                                                                                                    | 8         |
| 2.2 Когнітивні рівні тестових завдань.....                                                                                                        | 8         |
| <b>Розділ III ПОРЯДОК РОЗРОБКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ.....</b>                                                                                          | <b>12</b> |
| 3.1 Загальні правила розробки тестових завдань.....                                                                                               | 12        |
| 3.2 Добір змісту навчального матеріалу.....                                                                                                       | 12        |
| 3.3 Вибір форми тестового завдання .....                                                                                                          | 13        |
| 3.4 Формулювання основи (умови), ключа та дистракторів тестового завдання.....                                                                    | 14        |
| 3.5 Рецензування тестових завдань.....                                                                                                            | 16        |
| <b>Розділ IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ.....</b>                                                                                        | <b>17</b> |

## ПЕРЕДМОВА

Процес європейської інтеграції все помітніше впливає на всі сфери життя держави, не обійшов він і вищої освіти. Україна чітко визначила орієнтири на входження в освітній і науковий простір Європи та удосконалює освітню діяльність в контексті європейських вимог. Зокрема, юридична освіта на сьогодні є найважливішим фактором забезпечення високого професійного рівня правників. Тому підвищення якості вищої освіти як одного з вагомих чинників такого рівня набуває все більшої актуальності, а вдосконалення процесів управління якістю вищої професійної освіти передбачає підвищення ефективності контролю та оцінки рівня підготовки юристів вищих навчальних закладів на всіх етапах навчання. У зв'язку з цим кожен етап заняття вимагає контролю, тому що без нього втрачається сенс процесу навчання.

Одним з досягнень сучасної методики оцінювання при реалізації рейтингових систем вважається тестовий контроль, який допомагає більш чітко прослідкувати структуру знань здобувачів вищої освіти на підставі цього переоцінити методичні підходи до вивчення навчальної дисципліни, індивідуалізувати процес навчання та активізувати самостійну роботу. На відміну від інших завдань, тести є науково-емпіричним методом дослідження і відрізняються своєю технологічністю. Тестовий контроль приваблює тим, що ставить всіх здобувачів вищої освіти однакові умови; може використовуватися як для формального оцінювання (залік, іспит тощо), так і для самоконтролю під час вивчення певної теми; виключає суб'єктивізм викладача (екзаменатора), що сприяє зменшенню вірогідності стресу від контрольних заходів.

У зв'язку з цим тестовий контроль інтенсивно розвивається та поширюється у навчальному процесі, посідаючи особливе місце у розробці та впровадженні нових підходів до оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та виявлення рівня знань, вмінь і навичок.

Таким чином, тестування є зручним та оперативним методом контролю та оцінки якості підготовки юристів у вищому навчальному закладі, без якого керувати навчальним процесом, особливо в технологічному варіанті, неможливо. Саме введення тестового контролю істотно підвищує мотивацію навчання та зацікавленість здобувачів вищої освіти.

# **Розділ I ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОД (СПОСІБ) ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ У ПРОЦЕСІ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ**

## **1.1 Поняття та мета тестування**

**Тестування** – це спосіб визначення рівня знань, вмінь і навичок у здобувачів вищої освіти за допомогою тестових завдань.

***Перевагами тестування як одного з інноваційних форм інформатизованої системи освіти, що має пріоритет над іншими методами контролю, є наступні:***

- 1) відсутність психологічного впливу на здобувача вищої освіти;
- 2) забезпечення можливості одночасного контролю знань, вмінь і навичок у великій кількості здобувачів упродовж досить обмеженого часу;
- 3) можливість контролю знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти на необхідному, заздалегідь запланованому рівні;
- 4) реальність самоконтролю здобувачів вищої освіти;
- 5) можливість систематично робити «зрізи успішності здобувачів»;
- 6) забезпечення прозорості та гласності контролю знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти;
- 7) гарантія об'єктивності та справедливості оцінки знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти;
- 8) значне скорочення часу очікування здобувачами своїх результатів (оцінок).

***Метою тестування у процесі поточного та підсумкового контролю знань, вмінь і навичок у здобувачів вищої освіти є:***

- навчання здобувачів вищої освіти (самостійне вивчення навчального матеріалу);
- поточний контроль знань здобувачів вищої освіти (діагностика засвоєння окремих тем та розділів);
- підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти (діагностика засвоєння матеріалу з усієї навчальної дисципліни);
- контроль залишкових знань здобувачів вищої освіти з однієї навчальної дисципліни чи циклу навчальних дисциплін.

***При проведенні тестування необхідно дотримуватися певних правил, зокрема:***

1) здобувач має бути впевненим, що тестування є найбільш об'єктивним способом визначення рівня знань, вмінь і навичок у здобувачів вищої освіти, оскільки зменшується рівень суб'єктивізму порівняно з традиційними методами контролю (для формування переконання здобувачів у об'єктивності необхідно ознайомити їх з процедурою підготовки та проведення тестування: як відбувається добір завдань і підрахунок балів, якими критеріями керуються викладачі у визначенні оцінок тощо);

2) здобувача варто попередити, як він може виконувати тестові завдання – у строгій послідовності чи у будь-якій зручній для нього послідовності (можливість виконання завдань у зручній послідовності сприяє зниженню емоційного стресу в

процесі тестування, бо коли точніше здобувач передбачає свій результат, тоді вищий рівень його знань і менша тривожність);

3) при тестуванні варто попереджати здобувачів про обмежений час;

4) здобувач має бути переконаний у конфіденційності тесту, тобто його відповіді не будуть відомі іншим, непричетним до тестування особам;

5) доцільно звернути увагу здобувачів на низьку ймовірність випадкового вгадування.

## **1.2 Види тестування**

*За метою використання та місцем у навчальному процесі є такі види тестування:*

1) навчальне тестування;

2) діагностичне тестування;

3) контрольне тестування.

**Навчальне тестування** – це вид тестування, яке проводиться на всіх етапах роботи над навчальним матеріалом і покликане відстежити рівень оволодіння відповідним матеріалом, закріпити або повторити його.

**Діагностичне тестування** – це вид тестування, яке спрямоване на виявлення прогалини в знаннях, вміннях та/або навичках здобувачів вищої освіти, та забезпечення усунення ними відповідних недоліків при їх підготовці.

**Контрольне тестування** – це вид тестування, що проводиться як певний підсумок роботи над вивченням теми, вони мають комплексний характер, тобто перевіряють знання, вміння і навички, здобуті й вироблені здобувачами вищої освіти в межах одного або кількох тематичних блоків.

## **1.3 Тест як інструмент вимірювання знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти та критерії їх якості**

**Тест** – це сукупність тестових завдань, за результатами виконання яких можна визначити рівень знань, вмінь і навичок у здобувачів вищої освіти з певної навчальної дисципліни.

***Тест складається з:***

1) сукупності тестових завдань;

2) стандартизованої процедури проведення;

3) заздалегідь спроектованої технології оцінювання.

***Характерними особливостями тесту є:***

а) відносна простота процедури та необхідного обладнання;

б) безпосередня фіксація результатів;

в) можливість індивідуального та групового використання;

г) зручність математичної обробки;

д) незначна затрата часу для його проведення.

**Основними критеріями, які визначають якість тесту є:**

|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Валідність</b>    | <p>Це критерій, який вказує на те, що тест вимірює і наскільки добре він це робить:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- тестування повинно мати чітку мету;</li><li>- тест повинен стосуватися конкретної навчальної дисципліни (модуля, блоку тем чи однієї теми), тобто для виконання тесту здобувач має використовувати знання саме того навчального матеріалу, засвоєння якого перевіряється за його допомогою;</li><li>- кожен дистрактор (відволікаюча відповідь) тестового завдання повинен бути обґрунтованим, тобто представляти реальні помилки та хибні сприйняття.</li><li>- інформація, отримана у процесі аналізу результатів тестування, повинна містити достовірні дані для визначення змісту та прогнозування результатів наступної роботи зі здобувачами.</li></ul> |
| <b>Надійність</b>    | <p>Це критерій, який відображає те, що тест розроблено за єдиними вимогами, з урахуванням єдиних цілей і передбачає єдині для всіх здобувачів вищої освіти критерії оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- тестові завдання повинні бути стисло, чітко та зрозуміло сформульовані для кожного здобувача;</li><li>- у тестових завданнях відсутні двозначності;</li><li>- у тестових завданнях відсутні ненавмисні підказки;</li><li>- у тестових завданнях ключ (варіант правильної відповіді) повинен бути розкиданий навмання (щоб не було так – «якщо не знаєте відповіді, завжди вибирайте Б»);</li><li>- тестове завдання, яке повторно використовується для виконання іншим здобувачем, передбачає той самий ключ (варіант правильної відповіді).</li></ul>            |
| <b>Об'єктивність</b> | <p>Це критерій, який вказує на те, що у тесті:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- мінімізовано вплив суб'єктивних факторів на визначення результату виконання тесту;</li><li>- заздалегідь розроблена якісна система оцінювання правильно виконаних тестових завдань.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Ефективність</b>  | <p>Це критерій, який дозволяє порівняти тестові завдання та визначити за допомогою якого саме тесту якісніше вимірюється рівень знань, вмінь і навичок у здобувачів вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- тестові завдання сформовані (розподілені) за когнітивними рівнями;</li><li>- тестові завдання диференційовані (урізноманітнені) за формою.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Прийнятність</b>  | <p>Це критерій, який вказує на те, що:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- тест є валідним;</li><li>- у тестових завданнях відсутні контroversійні (скандальні) питання (гострі політичні, моральні, релігійні, етичні);</li><li>- у тесті відсутні заплутані тестові завдання.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

## Розділ II ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ТЕСТУ

### 2.1 Поняття та структура тестових завдань

**Тестове завдання** – це складова тесту, що відповідає рекомендаціям до формування тестових завдань, з якими здобувач вищої освіти (під час виконання тесту) виконує певну дію, а його результат реєструється у формі окремої відповіді, що оцінюється встановленою кількістю балів.

*Тестове завдання складається з трьох елементів:*

- 1) основи (умови);
- 2) ключа;
- 3) дистракторів.

**Основа (умова) тестового завдання** – це частина, у якій міститься реальне запитання.

**Ключ тестового завдання** – це варіант, в якому міститься правильна відповідь.

**Дистрактори тестового завдання** – це інші відволікаючі варіанти, в яких містяться неправильні відповіді.

*Загальний час на виконання тесту встановлюється з урахуванням того, що здобувачу вищої освіти рекомендується надавати на одне тестове завдання:*

- а) закритої форми – 45-60 секунд;
- б) відкритої форми з пропусками (на доповнення) – 1 хв;
- в) відкритої форми на обчислення або на вписування короткої відповіді – 2 хв;
- г) відкритої форми з розгорнутою відповіддю (есе) – 10 хв.

Обсяг тестових завдань у банку тестових завдань визначається кожним викладачем (екзаменатором) індивідуально з урахуванням виду тестування (навчальне, діагностичне, контрольне) та обсягу відповідного матеріалу навчальної дисципліни, засвоєння якого перевіряється за його допомогою тесту.

### 2.2 Когнітивні рівні тестових завдань

Рівень А (Знання (Відтворення));

Рівень В (Знання (Відтворення), Розуміння);

Рівень С (Знання (Відтворення), Розуміння, Застосування);

Рівень D (Знання (Відтворення), Розуміння, Застосування, Аналіз, Синтез, Оцінювання).

**Зміст діяльності здобувача вищої освіти відповідно до навчальних цілей**

|                                |                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. Знання (Відтворення)</b> | Ця категорія означає запам'ятовування та відтворення матеріалу, який вивчається. Йдеться про запам'ятовування і відтворення термінів, конкретних фактів, методів і процедур, основних понять, правил, принципів, цілісних теорій. |
| <b>2. Розуміння</b>            | Показником розуміння вивченого може бути здатність здобувача встановлювати зв'язок одного матеріалу з                                                                                                                             |

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        | іншим, перетворювати його із однієї форми вираження в іншу, переводити його з однієї «мови» на іншу (наприклад, зі словесної у графічну, математичну і навпаки). Як показник розуміння може також бути інтерпретація матеріалу здобувачем (пояснення, короткий виклад), прогнозування майбутніх наслідків, що випливають із наявних даних.                                                                                    |
| <b>3. Застосування</b> | Цей елемент засвоєння означає вміння використовувати вивчений матеріал у конкретних умовах і нових ситуаціях. Сюди входить застосування правил, методів, вміння поділяти матеріал на складові понять, законів, принципів, теорій.                                                                                                                                                                                             |
| <b>4. Аналіз</b>       | До цієї категорії належить виділення частин цілого, виявлення взаємозв'язку між ними, осмислення принципів організації цілого. Навчальні результати характеризуються осмисленням не тільки змісту навчального матеріалу, а і його внутрішньої структури. Здобувач, який добре оволодів цією категорією навчальних цілей, бачить помилки в логіці міркувань, бачить різницю між фактами і наслідками, оцінює значущість даних. |
| <b>5. Синтез</b>       | Ця категорія означає вміння комбінувати елементи, щоб одержати ціле з новою системною властивістю. Таким новим продуктом може бути повідомлення, план дій, нова схема тощо.                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>6. Оцінювання</b>   | Як категорія навчальних цілей, вона означає вміння оцінювати значення того чи іншого матеріалу для конкретної мети. Судження і результати дії здобувача мають базуватися на чітких критеріях. Здобувач оцінює логіку побудови матеріалу у вигляді письмового тексту, оцінює відповідність висновків уже даним тощо.                                                                                                           |

### Категорії навчальних цілей в когнітивній сфері

| Категорії навчальних цілей     | Узагальнені типи навчальних цілей                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. Знання (Відтворення)</b> | <b>Здобувач вищої освіти:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ знає терміни, що використовуються;</li> <li>➤ знає конкретні факти;</li> <li>➤ знає методи і процедури;</li> <li>➤ знає основні поняття;</li> <li>➤ знає правила і принципи.</li> </ul> |
| <b>2. Розуміння</b>            | <b>Здобувач вищої освіти:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ розуміє факти, правила, принципи;</li> <li>➤ інтерпретує словесний матеріал, схеми, графіки, діаграми;</li> </ul>                                                                       |

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ перетворює словесний матеріал в математичні вирази;</li> <li>➤ приблизно описує можливі наслідки.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>3. Застосування</b> | <b>Здобувач вищої освіти:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ використовує поняття і принципи в нових ситуаціях;</li> <li>➤ застосовує закони і теорії в конкретних практичних ситуаціях;</li> <li>➤ демонструє правильне застосування методу чи процедури.</li> </ul>                                                                                              |
| <b>4. Аналіз</b>       | <b>Здобувач вищої освіти:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ виділяє приховані припущення;</li> <li>➤ бачить помилки і недоліки в логіці міркувань;</li> <li>➤ розмежовує факти і наслідки;</li> <li>➤ оцінює значущість даних.</li> </ul>                                                                                                                         |
| <b>5. Синтез</b>       | <b>Здобувач вищої освіти:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ пише есе;</li> <li>➤ пропонує план проведення експерименту;</li> <li>➤ використовує знання з різних галузей, щоб скласти план розв'язання тієї чи іншої проблеми.</li> </ul>                                                                                                                          |
| <b>6. Оцінювання</b>   | <b>Здобувач вищої освіти:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ письмово оцінює логіку побудови матеріалу;</li> <li>➤ оцінює відповідність висновків наявним даним, значущість того або іншого продукту діяльності, використовуючи внутрішні критерії;</li> <li>➤ оцінює значущість того або іншого продукту діяльності, використовуючи зовнішні критерії.</li> </ul> |

**Тестові завдання когнітивного рівня знань (відтворення)** вважаються найлегшими. Вони, переважно, вимагають згадати раніше засвоєний матеріал. Тестові завдання цього когнітивного рівня перевіряють знання термінології, фактів, визначень, класифікацій, правил, методів, критеріїв, принципів, теорій тощо.

**Тестові завдання когнітивного рівня розуміння** вимагають інтерпретації навчального матеріалу. Припускається, що здобувач володіє певним набором знань, а викладач (екзаменатор) оцінює розуміння цих знань. Діями, що відображають розуміння, є, наприклад, трансформація текстового матеріалу мовою рівнянь, інтерпретація графіків і рисунків, приблизне описування можливих наслідків тощо.

**Тестові завдання когнітивного рівня застосування** характеризують здатність використовувати здобувачем вивчений навчальний матеріал у новій ситуації. До цієї когнітивної категорії належить застосування законів, теорій, концепцій у практичних ситуаціях, розрахунки із застосуванням вивчених формул тощо.

**Тестові завдання когнітивного рівня аналізу** характеризують здатність здобувача розкласти ціле на частини. Прикладами завдань, що стосуються

аналітичних здібностей, можуть бути такі, що потребують зробити невизначені припущення, розрізнити факти та наслідки, вибрати доречні дані. Аналіз вимагає не лише володіння знаннями, а й розуміння взаємозв'язків між різними типами інформації. Аналіз вважається вищим когнітивним рівнем.

**Тестові завдання когнітивного рівня синтезу** характеризують здатність здобувача складати ціле з частин. При цьому перевага надається творчій, креативній поведінці. Прикладами завдань, що стосуються здатності до синтезу, можуть бути такі, що потребують складання плану дій або експерименту в конкретній ситуації, створення нових прикладів, формулювання класифікаційних принципів.

**Тестові завдання когнітивного рівня оцінювання.** Характеризують здатність здобувача давати правову оцінку, зокрема, критичну, процедурам, висновкам, доказам, перспективам. Створення тестових завдань цього когнітивного рівня є складним. Важко розрізнити тестові завдання рівня оцінювання та рівня застосування знань. Тестові завдання рівня оцінювання не можуть мати лише одну правильну відповідь. Як правило, такі завдання базуються на порівнянні, виборі за певним критерієм (кращий, гірший, ефективний, доступний тощо), вони є об'єктивнішими, коли таке порівняння можливе. Прикладами тестових завдань когнітивного рівня оцінювання може бути оцінка того, чи підтверджено висновки доказами, чи виконано завдання, чи відповідають аргументи наведеним даним тощо.

#### **Шаблон матриці тестових завдань**

| <b>Зміст</b>               | <b>Когнітивні рівні</b> | <b>% тестових завдань</b> |
|----------------------------|-------------------------|---------------------------|
| <b>Модуль (блок, тема)</b> | <b>A</b>                | <b>10</b>                 |
|                            | <b>B</b>                | <b>50</b>                 |
|                            | <b>C</b>                | <b>30</b>                 |
|                            | <b>D</b>                | <b>10</b>                 |

## **Розділ III ПОРЯДОК РОЗРОБКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ**

### **3.1 Загальні правила розробки тестових завдань**

#### ***Етапи (алгоритм) розробки тестових завдань:***

1. Добір змісту навчального матеріалу, по якому необхідно провести тестування.
2. Вибір форми тестових завдань.
3. Формулювання основи (умови), ключа та дистракторів тестового завдання.
4. Рецензування тестових завдань.

***При розробці тестових завдань будь-якої форми необхідно дотримуватися таких правил:***

1. Зміст тестового завдання має відповідати тематиці навчальної дисципліни, програмовим вимогам та відображати зміст навчання.
2. Тестове завдання має перевіряти у здобувачів вищої освіти не пам'ять, а відповідний рівень засвоєння ними знань, умінь і навичок.
3. При розробці тестового завдання слід використовувати безособові формулювання чи формулювання від імені третьої особи.
4. Тестове завдання повинно бути сформульоване у вигляді твердження грамотно, коротко, зрозуміло, без повторів, малозрозумілих слів і символів, без використання негативних тверджень та містити чітко визначене завдання, яке має фокусуватися на одній проблемі.
5. Структура тестового завдання повинна бути граматично узгодженою (відсутність неспівпадінь у родах, відмінках, числах тощо).
6. Тестове завдання слід обмежувати 4-ма варіантами пропонованих відповідей.
7. Варіанти пропонованих відповідей треба розміщувати системно (в логічному чи алфавітному порядку, у порядку збільшення або зменшення чисел тощо).
8. У тестовому завданні не повинно бути повторів один і тих самих слів – групу слів, яка повторюється у варіантах відповідей, необхідно викласти в основі (умові) тестового завдання і не зазначати повторно у кожному з наведених варіантах відповідей.
9. Інформація, яка міститься в одному тестовому завданні, не повинна вказувати на правильну відповідь і іншому тестовому завданні.

### **3.2 Добір змісту навчального матеріалу**

Приступаючи до розробки тестових завдань, насамперед, необхідно встановити, що здобувач повинен знати. Якщо навчальна дисципліна складається з кількох тем, то у визначення поняття знання навчальної дисципліни має включатись знання саме цих кількох тем. У випадку, коли тестування необхідно провести з цієї навчальної дисципліни, то для забезпечення належної розробки тестових завдань весь її матеріал поділяється на достатньо великі розділи (модулі). Кожен з розділів (модулів) в свою чергу поділяється на теми, тема, за необхідності, на ще дрібніші дидактичні одиниці змісту.

Технологічна матриця тесту задає зміст навчального матеріалу, який буде дібрано для перевірки, і важливість того чи іншого елемента змісту. Вона може містити рівні досягнень, які будуть перевірені, їх співвідношення, відповідність стандарту та деякі інші компоненти.

При розробці тестових завдань з відповідної навчальної дисципліни розробник зобов'язаний переконатися, що весь необхідний навчальний матеріал охоплений пропонованими тестовими завданнями відповідних когнітивних рівнів. Тобто зміст навчальної дисципліни повинен повністю покриватися елементами матриці тестових завдань за всіма темами. Така матриця допомагає визначити, який об'єм навчального матеріалу включається в тестування.

### **3.3 Формулювання основи (умови), ключа та дистракторів тестового завдання**

#### ***Вимоги до формулювання основи (умови) тестового завдання:***

1. Не слід створювати тестове завдання, яке спрямоване на більш, ніж одну концепцію, ідею, проблему.
2. Основа (умова) тестового завдання має бути чітко сформульованою і не повинна допускати двозначності – кількох можливих варіантів (ситуацій) розв'язку відповідного завдання.
3. Основа (умова) тестового завдання не повинна складатися з відомостей, що мають дискусійний характер, оцінні судження або передбачають формулювання висловлювань з власною думкою.
4. Основа (умова) тестового завдання повинна бути сформульована гранично стисло, без сторонньої в ній інформації, без вступних фраз і речень, які мають мало зв'язку зі змістом тестового завдання.
5. Структура речень в основі (умові) тестового завдання повинна бути максимально простою, зокрема, рекомендується використовувати прості, не складнопідрядні речення.
6. Основа (умова) тестового завдання повинна бути граматично завершеною, в якій варіанти відповідей не є продовженням речення основи (умови).
7. Основа (умова) тестового завдання повинна бути повною, тобто містити в собі всю необхідну (важливу) інформацію, яка є достатньою для того, щоб здобувач міг повністю зрозуміти суть поставленого перед ним завдання.
8. Основа (умова) тестового завдання повинна бути без прямих цитат (фрагментів з підручників, нормативних документів тощо), які вимагається знати напам'ять, щоб обрати правильну відповідь, оскільки здобувач не зобов'язаний знати напам'ять норму закону чи інші фрагменти з підручників, а повинен розуміти їх суть.
9. В основі (умові) тестового завдання не повинно бути подвійних заперечень (*наприклад*, громадянина НЕ можна НЕ допустити), оскільки це не одразу дозволяє здобувачеві зрозуміти суть поставленого перед ним завдання.

#### ***Вимоги до формулювання ключа (варіант правильної відповіді) тестового завдання:***

1. Ключ (варіант правильної відповіді) має бути абсолютно правильним без виключень і не повинен ставати частково правильним/частково неправильним в особливих умовах, наявність яких допускає основа (умова) тестового завдання.
2. Має бути лаконічним без будь-яких зайвих слів та словосполучень.
3. Має бути співрозмірним за зовнішніми та внутрішніми структурними характеристиками (подібність граматичної структури, аналогічність по довжині

тощо) з дистракторами, зокрема, не допускається, щоб правильна відповідь (ключ) була довшою й докладнішою за варіанти неправильних відповідей (дистрактори).

4. Має формулюватися з одного-двох важливих слів, які є ключовими для визначення правильної відповіді.

***Вимоги до формулювання дистракторів тестового завдання:***

1. Дистрактори мають бути вірогідними (правдоподібними), тобто граматично повинні відповідати основі (умові) тестового завдання.

2. Дистрактори мають бути абсолютно неправильні.

3. Дистрактори не повинні містити явних неточностей, які є прямою підказкою для уважного здобувача.

4. Дистраткори мають бути лаконічними без будь-яких зайвих слів та словосполучень.

5. Мають бути співрозмірні один з одним за зовнішніми та внутрішніми структурними характеристиками (подібність граматичної структури, аналогічність по довжині тощо).

6. Дистрактори повинні містити в собі також таку саму кількість важливих слів, що й у ключі, щоб жодна з наведених неправильних відповідей візуально не виділялася від правильної відповіді

7. Дистрактори не повинні містити сторонніх понять, які не мають відношення до предмету тестування.

### **3.4 Вибір форми тестових завдань**

***При розробці тестових завдань можуть використовуватися:***

- 1) тестові завдання закритої форми;
- 2) тестові завдання відкритої форми.

***Тестові завдання закритої форми*** пропонують вибрати одну (декілька) правильну відповідь з декількох запропонованих. У таких тестових завданнях відповіді необхідно розміщувати у певному порядку. При комп'ютерному тестуванні доцільно використовувати саме завдання закритої форми, оскільки їх легко опрацьовувати.

*До тестових завдань закритої форми належать:*

- 1) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді.

*Наприклад, суб'єктом крадіжки є фізична осудна особа:*

- А 14-річного віку
- Б 16-річного віку
- В 18-річного віку
- Г 20-річного віку

- 2) тестові завдання з вибором кількох правильних відповідей.

*Наприклад, обов'язковими ознаками об'єктивної сторони крадіжки є:*

- А дія
- Б спосіб
- В суб'єкт
- Г мотив

3) тестові завдання на встановлення логічної відповідності (логічних пар).

|                   |                       |
|-------------------|-----------------------|
| Наприклад, А мета | А суб'єкт             |
| Б спосіб          | Б суб'єктивна сторона |
| В фізична особа   | В об'єктивна сторона  |
| Г предмет         | Г об'єкт              |

4) тестові завдання на встановлення хронологічної послідовності.

Наприклад, розташуйте уривки історичних документів у послідовності їх створення:

А «Формою самостійної української держави має бути конституційна монархія, з демократичним внутрішнім устроєм політичним...»

Б «Перемога Австро-Угорської імперії буде нашою перемогою. Чим більше буде поразок у Росії, тим швидше простукає година визволення України...»

В «Українці... виконують свій обов'язок громадян Росії в цей тяжкий час до кінця...»

Г «У квітні 1915 р. відбувся з'їзд української молоді Лівобережної України, на якому була заснована організація «Юнацька спілка»

**Тестові завдання відкритої форми** дозволяють вільно конструювати відповідь або доповнювати (завершувати) частковий варіант відповіді. Вони не містять запропонованих варіантів відповідей і використовуються для того щоб виявити знання термінів, означень, понять поданих у навчальному матеріалі.

*До тестових завдань відкритої форми належать:*

1) тестові завдання з пропусками (на доповнення).

Наприклад, кримінальні правопорушення поділяються на \_\_\_\_\_ і злочини.

2) тестові завдання на обчислення.

Наприклад, у грудні 2018 року Антон вчинив крадіжку у великих розмірах (ч. 4 ст. 185 КК України). У грудні ж 2019 року Антон умисно заподіяв Анатолію середньої тяжкості тілесні ушкодження (ч. 2 ст. 122 КК України), яке карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років. З якого моменту обчислюються строки давності притягнення до кримінальної відповідальності за обидва злочини?

3) тестові завдання на вписування короткої відповіді.

Наприклад, кримінальним проступком є передбачене Кримінальним кодексом України діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене \_\_\_\_\_

3) тестові завдання з розгорнутою відповіддю – здобувач повинен побудувати письмове висловлення, що передбачає обґрунтоване доведення (через ствердження чи спростування) запропонованої тези (наприклад, есе з розширеною відповіддю).

### 3.5 Рецензування тестових завдань

Усі комплекти тестових завдань з відповідної навчальної дисципліни підлягають рецензуванню, яке здійснюється викладачами-фахівцями в межах конкретної кафедри навчально-наукового юридичного інституту. Викладачі, які будуть здійснювати рецензування тестових завдань, визначаються завідувачем відповідної кафедри.

У разі виникнення у розробників тестових завдань окремих питань щодо форми, структури та змісту тестового завдання після їх рецензування відповідним викладачем-фахівцем повторне їх рецензування здійснюється членом Науково-методичної ради від відповідної кафедри навчально-наукового юридичного інституту.

Остаточне рецензування тестових завдань здійснюється головою Науково-методичної ради.

*Метою рецензування тестових завдань є:*

- 1) встановлення відповідності тестових завдань вимогам робочої навчальної програми відповідної дисципліни;
- 2) визначення здатності тестових завдань діагностувати набуті знання, вміння та навички з конкретної навчальної дисципліни;
- 3) зрозумілість, однозначність та рівнозначність тестових завдань за їхньою складністю у всіх тестах;
- 4) обґрунтованість критеріїв оцінювання тестових завдань і результатів тестування;
- 5) придатність тестових завдань для певного виду контролю;
- 6) недоліки розробленого комплекту тестових завдань та рекомендації з їх подальшого удосконалення.

Рецензування тестових завдань здійснюється шляхом внесення певних виправлень (у разі необхідності) безпосередньо у текст самих завдань, поданих для рецензування, з можливістю для викладачем-розробником первинного та рецензованого (остаточного) їх варіантів.

## РОЗДІЛ IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

**Оцінювання результатів виконання тесту включає в себе такі процедури:**

- 1) визначення кількості тестових завдань по когнітивних рівнях;
- 2) визначення балу за одне правильно виконане тестове завдання з відповідного когнітивного рівня;
- 3) визначення кількості тестових завдань, які виконав здобувач з відповідного когнітивного рівня;
- 4) визначення кількості балів за виконані здобувачем тестові завдання з відповідного когнітивного рівня;
- 5) визначення загальної кількості балів, які отримав здобувач за виконання тесту в цілому.

| Когнітивний рівень               | К-сть тестових завдань | Бал за одне правильно виконане тестове завдання | К-сть виконаних тестових завдань | К-сть балів за виконані тестові завдання |
|----------------------------------|------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------------|------------------------------------------|
| Рівень А                         |                        |                                                 |                                  |                                          |
| Рівень В                         |                        |                                                 |                                  |                                          |
| Рівень С                         |                        |                                                 |                                  |                                          |
| Рівень D                         |                        |                                                 |                                  |                                          |
| ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА ТЕСТ |                        |                                                 |                                  |                                          |

Оцінювання тестових завдань залежить від їх форми, зокрема:

**1. Оцінювання тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді, на встановлення логічної чи хронологічної відповідності, з пропусками (на доповнення), на обчислення та на вписування короткої відповіді**

***Тестове завдання вважається виконаним неправильно, якщо:***

- а) позначено (вписано, обчислено) неправильну відповідь;
- б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них є правильний варіант;
- в) відповідь не позначено взагалі.

**2. Оцінювання тестових завдань з вибором кількох правильних відповідей**

***Тестове завдання вважається виконаним неправильно, якщо:***

- а) не вказано жодної правильної відповіді;
- б) позначено декілька варіантів відповідей, навіть якщо серед них є хоча б одна правильна відповідь;
- в) позначено декілька варіантів відповідей, навіть якщо серед них є всі правильні відповіді;
- г) відповіді не позначено взагалі.

**3. Оцінювання тестових завдань з розгорнутою відповіддю**

***Тестове завдання вважається виконаним неправильно, якщо:***

- а) відповідь написано цілком неправильно;
- б) відповідь написано частково правильно, а частково – ні;
- в) відповідь написано правильно, але не в повному обсязі (не до кінця);
- г) відповідь не написано взагалі.